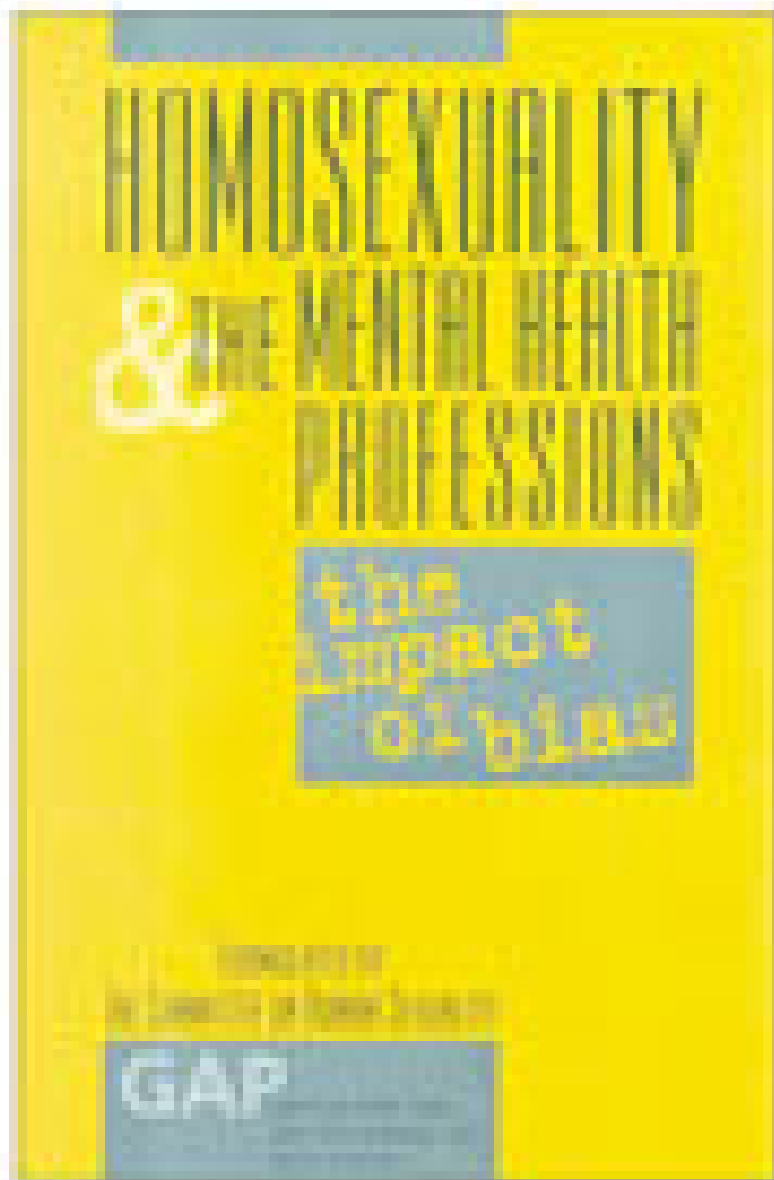

Provoserende og informativt om holdninger til homofili

BOKOVERSIKT



I USA har Group for the Advancement of Psychiatry levert en rekke konsensusrapporter helt siden 1946. Det startet med at unge psykiatere som nettopp var hjemkommet fra den annen verdenskrig var utålmodige med den tradisjonelle tenkning som den gang preget American Psychiatric Association. Rapportene har siden fått stor innflytelse og blitt respektert i vide fagkretser.

Foreliggende rapport henvender seg først og fremst til leger som arbeider i psykiatrien, men kan med utbytte leses av alle leger som ønsker å lære mer om hvordan holdninger til seksualitet kan påvirke det kliniske arbeid og spesialistutdanningen. Søkelyset er rettet mot den vestlige kulturens hittil negative holdninger til homoseksualitet og hvordan dette har påvirket fagmiljøer. I USA som i Norge, representerer lesbiske kvinner og homofile menn en særlig minoritetsgruppe med spesielle utfordringer til helsevesenet. Stortingsmelding nr. 25 (2000 – 2001) *Levekår og livskvalitet for lesbiske og homofile i Noreg* tar for seg dette.

Den amerikanske rapporten tar først for seg bakgrunnen for negative innstillinger til homoseksualitet og bruker begrepet ”anti homosexual bias” (AHB) uten å forfalle til innsnevrende politisk korrekthet. Begrepet kan oversettes med antihomoseksuelle holdninger, og det foretrekkes fremfor det tidligere brukte homofobi som man i dag er enig om ikke er egnet. Homofobi dekker ikke hele fenomenet, og representerer også en slags motsatt stigmatisering. Rapporten foreslår mulige forklaringer til disse holdningene ved å peke på seks forhold i kulturen. Disse er bibelfortolkninger, sykdomsforståelse av homoseksualitet fra 1850-tallet, degenerasjonsteorier, Victoria-tidens antiseksuelle holdning, idealisering av kjernefamilien og heteroseksisme. Med heteroseksisme menes troen på den innebygde overlegenhet til sosiale væremåter og kulturelle organiseringer assosiert med heteroseksualitet. I milde former kalles dette heterosentrisme, i mer alvorlige former fører det til nedvurdering, stigmatisering og eventuelt vold mot enhver ikke-heteroseksuell form for seksuell orientering, identitet, forhold eller væremåte. Er man ikke kjent med dagens faglitteratur om homoseksualitet, kan dette representere mye nytt og uvant stoff, men fremstillingen er letlest og saklig med referanser til nyere forskning.

Rapporten går gjennom hvordan antihomoseksuelle holdninger arter seg og mulige konsekvenser. Det er interessant hvordan dette fenomen lett internaliseres hos lesbiske og homofile og skaper problemer med nedsatt selvfølelse og økt suicidalproblematikk hos unge. Særlig viktig blir dette i den kliniske praksis. En terapeut som fastholder et patologiserende syn på homoseksualitet på tross av nyere forskning, kan vanskelig gi optimal hjelp til lesbiske og homofile som trenger psykiatrisk behandling. En vanskelighet ligger i at man automatisk kan forstå pasientens problemer som et resultat av den seksuelle orientering uten å sjekke om denne antakelse holder stikk. Stereotype oppfatninger om homofile menn som feminine, eller tattforgittheter om at alle pasienter er heterofile, kan komme i veien for det terapeutiske arbeid. Her er man ved rapportens nyttige kjernepunkt; denne type antihomoseksuelle holdninger gjør seg stort sett gjeldende ved at vanlig god klinisk praksis ofte settes til side av ulike grunner. Disse gjennomgås med instruktive kliniske

vignetter. Kulturens innvirkning og mulige egne ikke-erkjente psykologiske forhold, gjør at alle terapeuter vil kunne få sitt arbeid vanskeliggjort av antihomoseksuelle holdninger. Dette er uavhengig av egen seksuell orientering.

Men er dette aktuelt her i Norge hvor vi har rettigheter for homofile som man fremdeles ikke har i USA? Ja, det er nok det, ennå en stund. Medisiner- og spesialistutdanningen har til nå ikke vært oppdatert på temaet homofili, og det er nødvendig med et krafttak for å komme å jour.

Foreliggende rapport er et viktig bidrag til dette, og den anbefales som en innføring i temaet "anti homosexual bias" (AHB) og homofili generelt. Den er også en utfordring til den enkelte leser om "å se seg sjølv i kvitaugget", eller for å si det med Søren Kierkegaard: "Enhver gjøre sitt, leseren altså mest."

ReidarKjær

Oslo

Publisert: 20. juni 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.